

Advies

Rolnummer: RP. 132

DE BEDRIJFSKOMMISSIEKAMER VOOR RIJK EN POLITIE, ADVISERENDE NAAR
AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM BEMIDDELING EN ADVIES INZAKE EEN
GESCHIL TUSSEN:

De heer ir. ing. R.A. Roorda, belanghebbende in de zin van artikel 36, eerste lid, WOR hierna te
noemen: de belanghebbende enerzijds

en

de ondernemingsraad van de Inspectie Verkeer en Waterstaat van het Ministerie van Verkeer en
Waterstaat (de onderneming), hierna te noemen: de ondernemingsraad anderzijds.

Verloop van de procedure

Als gevolg van een opgelegde taakstelling dient de Inspectie Verkeer en Waterstaat (hierna te
noemen: IVW) fors te krimpen (20% van de formatie, 191 fte). Deze krimp worden ingevuld door
een aantal vergunningverlenende taken met een sterk administratief karakter in 2009 naar de markt
te verplaatsen (161 fte). De overige krimp (30 fte) zal geleidelijk aan worden gerealiseerd in de
periode 2010-2012. Vooral in 2009, naar ook naderhand, zal sprake zijn van reorganisaties met
personele en organisatorische wijzigingen. De transitie naar de markt zou volgens de
oorspronkelijke planning plaatsvinden tussen mei en juli 2009. Naderhand is dit bijgesteld, de meest
actuele gegevens gaan uit van het vierde kwartaal van 2009.

De verkiezingen van de ondernemingsraden voor alle diensten binnen het Ministerie van Verkeer en
Waterstaat, dus ook voor de IVW, zijn gepland op 25 maart 2009. De zittingsperiode van de
ondernemingsraad van IVW loopt formeel af op 11 mei 2009.

Bij brief d.d. 14 oktober 2008 deelt de ondernemingsraad aan de medewerkers van de IVW mee dat
de ondernemingsraad heeft besloten de verkiezingen voor de nieuwe ondernemingsraad uit te
stellen tot en met 17 november 2009. De medewerkers worden formeel in de gelegenheid gesteld
om uiterlijk 31 oktober 2008, naderhand verlengd tot 17 november 2008, bezwaar te maken tegen
de (voorgestelde) verlenging van het mandaat.

Bij brief d.d. 14 oktober 2008 wordt de vakbond ABVAKABO FNV op de hoogte gesteld van het
voornemen om de verkiezingen uit te stellen, met het verzoek uiterlijk 31 oktober 2008 aan te geven
of van de zijde van de vakbond bezwaar wordt gemaakt tegen de verlenging van het mandaat.

Vergelijkbare brieven zijn verzonden aan de vakorganisaties CNV, RMU en CMHF.

Bij brief d.d. 21 oktober 2008 bericht de ABVAKABO FNV de ondernemingsraad dat er van de zijde van deze bond geen bezwaar is tegen het uitstel van de verkiezingen.

De RMU bericht de ondernemingsraad eveneens dat deze vakorganisatie geen bezwaar heeft tegen het uitstel van de verkiezingen. De standpunten van de overige vakorganisaties zijn onbekend, althans die blijken niet uit de stukken.

Door middel van het e-mailbericht d.d. 16 oktober 2008 maakt de belanghebbende bezwaar tegen het uitstel van de verkiezingen.

De ondernemingsraad verklaart het bezwaar ongegrond (brief d.d. 16 oktober 2008).

Met de bestuurder is een verlenging van het mandaat overeengekomen uiterlijk tot en met 31 december 2009, zodat de nieuw gekozen ondernemingsraad in december 2009 de werkzaamheden van de huidige ondernemingsraad kan overnemen (convenant d.d. 16 december 2008).

Behandeling van het geschil

Bij brief van 27 november 2008 heeft de belanghebbende het geschil ter bemiddeling c.q. advisering als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR voorgelegd aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid.

Dit geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie (hierna: de Kamer).

De ondernemingsraad heeft bij schrijven d.d. 8 januari 2009, zijn visie gegeven betreffende het geschil.

De Kamer heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op maandag 9 februari 2009 tijdens een zitting van de Kleine Commissie – welke de Kamer uit haar midden heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de bemiddelingsprocedure – hun standpunten toe te lichten.

De belanghebbende is in persoon verschenen.

Namens de ondernemingsraad zijn ter zitting verschenen, de heer C.C. Wang MSc (voorzitter) en de heer N. van Yperen (secretaris).

Desgevraagd hebben partijen aangegeven te kunnen instemmen met een verlenging van de 2-maanden-termijn waarbinnen de Kamer het advies behoort uit te brengen. Gelet op de aard van het onderwerp van het geschil, verzoeken partijen de Kamer om binnen de toegestane termijn van verlenging zo spoedig mogelijk advies uit te brengen.

Voorts hebben partijen laten weten het advies als bindend te beschouwen.

Omvang van het geschil

Ter beoordeling is voorgelegd de beantwoording van de vraag of het besluit van de ondernemingsraad d.d. 14 oktober 2008 om de verkiezingen uit te stellen, waarbij het wettelijk mandaat van drie jaren (= zittingsperiode van de raad) wordt overschreden, in stand kan blijven.

Standpunt van de belanghebbende

De belanghebbende is van mening dat het besluit van de ondernemingsraad d.d. 14 oktober 2008 niet in stand kan blijven.

1. Hij voert daartoe allereerst aan dat de reorganisatie die vanaf medio 2009 zal plaatsvinden niet tot gevolg heeft dat er belangrijke wijzigingen zullen plaatsvinden in de medezeggenschapsstructuur, terwijl het bovendien niet waarschijnlijk is dat de reorganisatie uiterlijk 31 december 2009 zal zijn afgerond. Belanghebbende meent dat het beter is om de verkiezingen in maart 2009 te laten plaatsvinden, de nieuwe ondernemingsraad heeft dan voldoende tijd om zich voor te bereiden op de komende reorganisatie.
2. Voorts wijst de belanghebbende er op dat de huidige or-leden zich opnieuw verkiesbaar kunnen stellen. Bij hervervkiezing kan de nieuwe ondernemingsraad gebruik maken van de kennis en ervaring van (één of meer) oude or-leden. Ook het instellen van een commissie, waarin oud-or-leden participeren, biedt garanties voor het behouden van kennis en ervaring.
3. De tijdsduur van de verlenging bedraagt ruim negen maanden. Omdat per 1 januari 2009 inmiddels één vacature is ontstaan, moet de ondernemingsraad voor 1 juli 2009 tussentijdse verkiezingen organiseren. Dit is niet nodig indien de verkiezingen in maart 2009 plaatsvinden.
4. Tot slot merkt de belanghebbende op dat de ondernemingsraad zijn bezwaar ongegrond heeft verklaard onder verwijzing naar het feit dat andere belanghebbenden geen bezwaar hebben (gemaakt). Deze handelwijze acht de belanghebbende niet correct.

Samenvattend luidt het bezwaar dat de belanghebbende geen toegevoegde waarde ziet in de verlenging van de zittingsperiode.

Standpunt van de ondernemingsraad

Naar de mening van de ondernemingsraad is zijn besluit tot verlenging van het mandaat op goede gronden genomen en dient het in stand te blijven.

Allereerst merkt de ondernemingsraad op dat van de zijde van het personeel (ruim 1000 medewerkers) slechts twee bezwaren zijn ingediend, waaronder het bezwaar van de belanghebbende. Het andere bezwaar is niet ontvankelijk verklaard vanwege termijnoverschrijding. Ook van de zijde van de vier betrokken vakorganisaties is ingestemd met het uitstel (twee bonden), dan wel er zijn geen bezwaren naar voren gebracht (twee bonden).

Dat de belanghebbende geen toegevoegde waarde ziet in uitstel van de verkiezingen is een gevoelsuiting, waartegen de ondernemingsraad geen verweer kan voeren.

Ter ondersteuning van zijn betoog dat hij bevoegd is om zijn besluit te nemen verwijst de ondernemingsraad naar de toelichting op artikel 12 WOR in het boek Inzicht in de ondernemingsraad, onder redactie van mr. F.H.W. Vink en dr. R.H. van het Kaar. Daar wordt beschreven dat er goede redenen voor uitstel voor het houden van de reguliere verkiezingen kunnen zijn, bijvoorbeeld vanwege reorganisatie of fusie. De ondernemingsraad dient dan overleg te plegen met de bestuurder, met de betrokken vakorganisaties en voorts de medewerkers om een verlengd mandaat te vragen voor de betreffende periode.

Daarnaast verwijst de ondernemingsraad naar de informatie over verlenging op de website van de FNV-formaat.

Ten aanzien van de door de belanghebbende genoemde argumenten wijst de ondernemingsraad op het volgende.

Ad 1. De op handen zijnde reorganisatie is omvangrijk en ingrijpend, er is sprake van belangrijke personele en organisatorische wijzigingen. De namen van de medewerkers die worden overgeplaatst volgens het principe ‘werk over, mens over’ zijn nog niet bekend, de bereidheid onder het personeel om in de marktsector te gaan werken is niet groot. De datum van de oorspronkelijke verkiezingen ligt voor de datum van overdracht. Dat betekent dat het risico bestaat dat medewerkers zich verkiesbaar stellen voor de ondernemingsraad, worden verkozen, en vervolgens met de transitie de IVW verlaten. Dit heeft dan tot gevolg dat op korte termijn weer verkiezingen moeten worden gehouden.

Daarnaast acht de ondernemingsraad het risico te groot dat een nieuwe, onervaren ondernemingsraad midden in de lopende adviestrajecten het stokje moeten overnemen. De transitie staat gepland tussen mei en juli 2009. In de periode die daaraan voorafgaat wordt een zeer grote inzet van de ondernemingsraad geëist. Belangrijke beslissingen inzake de (re)organisatie, de arbeidsvoorwaarden, het sociaal plan, zullen ter advisering of instemming worden aangeboden. De deelname van de ondernemingsraad aan (plaatsings)adviescommissies zal moeten worden verzorgd. De ondernemingsraad wil dergelijke belangrijke taken niet neerleggen bij een nieuwe, onervaren groep or-leden. Bovendien gaan kennis en invloed verloren.

Naar verwachting is/wordt het transitieproces in het derde kwartaal afgerond. De basisstructuur van de nieuwe IWV zal dan ook bekend zijn, op basis waarvan de verkiezingen kunnen plaatsvinden.

Eveneens is de ondernemingsraad van mening dat de or-leden die zich opnieuw verkiesbaar willen stellen in deze drukke periode onvoldoende tijd hebben om zich goed voor te bereiden en te presenteren. Omdat bij het houden van de nieuwe verkiezingen zal worden gekozen op basis van het personenstelsel in plaats van het kiesgroepensysteem is het voeren van een goede campagne essentieel. Zeker bij een dienst als de IVW die verschillende vestigingen in het land heeft.

Ad 2. De ondernemingsraad heeft bewust niet gekozen voor de optie om een commissie in te stellen van oud-or-leden, juist vanwege de hiervoor geschetste situatie.

Ad 3. Aangezien de huidige ondernemingsraad is geïnstalleerd op 11 mei 2006, met een zittingstermijn van drie jaren, loopt het mandaat af op 11 mei 2009. Door de verkiezingen uit te stellen tot 17 november 2009 en het mandaat te verlengen uiterlijk tot en met 31 december 2009, wordt het mandaat verlengd met een periode van ruim zeven maanden in plaats van negen maanden. Ten tijde van het nemen van de beslissing betreffende het verlengen van het mandaat was niet bekend dat er per 1 januari 2009 een vacature zou ontstaan. Ter vervulling van deze vacature zijn op korte termijn tussentijdse verkiezingen voor de betreffende kiesgroep georganiseerd. Omdat het zich laat aanzien dat slechts één kandidaat beschikbaar zal zijn, kan deze persoon in februari 2009 worden benoemd, omdat de verkiezingen niet daadwerkelijk behoeven plaats te vinden.

Ad 4. De ondernemingsraad heeft bij de afwijzing van het bezwaar van de belanghebbende aangegeven dat de vakbonden, de medewerkers en de bestuurder tijdig zijn geïnformeerd en dat, behoudens het bezwaar van belanghebbende en van een andere collega, geen bewaar is aangetekend. De ondernemingsraad meent dat hij juist heeft gehandeld door het bezwaar van de belanghebbende af te wijzen.

Ter zitting verkregen inlichtingen

De belanghebbende licht ter zitting nader toe dat de IVW toezicht houdt op de naleving van wet- en regelgeving. Gelet hierop dient de ondernemingsraad ook zorgvuldig om te gaan met de regels die voor de eigen organisatie gelden, in casu de wettelijk en/of reglementair voorgeschreven verkiezingsprocedure.

De belanghebbende wijst voorts op het feit dat de verkiezingen van de ondernemingsraden van alle onderdelen van het Ministerie van V&W gelijktijdig plaatsvinden. Dit is van belang voor de verkiezing van de leden van de Departementale Ondernemingsraad (DOR). Dit orgaan is samengesteld uit leden die afkomstig zijn uit de ondernemingsraden waarvoor de DOR is ingesteld. De ondernemingsraad van de IVW dient dan ook terughoudend te zijn met het uit de pas laten lopen van de verkiezingsdatum.

Ten tijde van het tekenen van het convenant inzake uitstel verkiezingen (8 december 2008) was bekend dat de reorganisatie op/omstreeks 25 maart 2009 nog niet zijn beslag zou krijgen. Het traject zou medio 2009 plaatsvinden. Inmiddels is duidelijk geworden dat de migratie zal plaatsvinden in het vierde kwartaal van 2009, dus in de periode waarin de ondernemingsraad zijn verkiezingen heeft gepland (17 november 2009).

Voorstelbaar is nu dat de periode van voorbereiding van de verkiezingsprocedure samenvalt met de periode waarin de overdracht van medewerkers feitelijk zal geschieden. Het probleem wordt dus alleen maar groter, aldus de belanghebbende.

De belanghebbende is van mening dat het ontbreken van een groot aantal bezwaren tegen het uitstel van de verkiezingen niet automatisch behoeft te betekenen dat men het eens is met de ondernemingsraad. Het geringe aantal bezwaren kan ook duiden op desinteresse.

Samengevat is de belanghebbende van mening dat de ondernemingsraad zich dient te houden aan de spelregels, tenzij nood de wet breekt. Van nood is in casu geen sprake. In tegendeel, door het uitstellen van de verkiezingen dreigt juist dat de (voorbereiding van de) verkiezingen in de tijd samenvalt/samenvallen met de reorganisatie. Door uitstel maakt de ondernemingsraad het zichzelf alleen maar moeilijker.

De belanghebbende is overigens wel van mening dat de ondernemingsraad het proces zorgvuldig/integer heeft doorlopen.

Door de ondernemingsraad is ter zitting toegelicht dat hij zorgvuldig heeft gehandeld. Alvorens het besluit tot uitstel te nemen heeft de ondernemingsraad zich grondig laten informeren over de mogelijkheden.

De ondernemingsraad heeft uiteindelijk besloten tot uitstel, omdat naar zijn mening het zwaartepunt van het traject is gelegen in de periode direct voorafgaand aan de feitelijke overdracht (de overdracht wordt nu in het vierde kwartaal van 2009 verwacht). De ondernemingsraad wil in de gelegenheid zijn om zijn invloed aan te wenden in het besluitvormingstraject (adviesaanvragen/plaatsingsadviescommissies). De kwartiermakers zijn inmiddels benoemd. Ook de 'achterblijvers' worden geconfronteerd met veranderingen.

Wanneer de verkiezingen worden georganiseerd ligt het adviesproces voor wat betreft de ondernemingsraad stil. De belangen van de medewerkers worden dan onvoldoende behartigd. De ondernemingsraad geeft aan dat hij reeds bij het begin van de huidige zittingsperiode heeft besloten de verkiezingsprocedure bij de eerstvolgende reguliere raadsverkiezingen te wijzigen van een lijstenstelsel in een personenstelsel. Omdat de IVW op vele locaties in het land werkzaam is, dienen de kandidaten voor de ondernemingsraad veel tijd en energie te steken in het voeren van de verkiezingscampagne, zodat hun naamsbekendheid wordt vergroot.

Desgevraagd door de Kleine Commissie naar de kwantiteit van het aantal bezwaren merkt de ondernemingsraad op dat hij heeft geoordeeld dat het voldoende is dat een ruime meerderheid voor uitstel van de verkiezingen is, althans dat die meerderheid niet heeft aangegeven bezwaar te hebben. De Kleine Commissie constateert dat de ondernemingsraad ook in het vierde kwartaal van 2009 in een reorganisatieproces zal zijn verwickeld. De vraag is of uitstel van verkiezingen een bijdrage levert aan de oplossing van de problemen.

De ondernemingsraad geeft aan dat hij het van groot belang vindt dat de zittende or-leden het proces kunnen begeleiden.

Desgevraagd naar de belangstelling van de zittende or-leden voor deelname aan de nieuwe ondernemingsraad merkt de ondernemingsraad op dat iets minder dan de helft van het aantal leden (zes van de dertien leden) heeft aangegeven bereid te zijn om opnieuw verkozen te worden. De keuze voor het personenstelsel is hieraan debet, men is kennelijk niet bereid om veel tijd en energie te stoppen in het voeren van campagne. Daarentegen willen de huidige or-leden het karwei wel afmaken.

De belanghebbende merkt op dat uit ervaring blijkt dat ca. 1/3 van de leden zich opnieuw beschikbaar stelt voor de ondernemingsraad. Indien de ondernemingsraad tijdig de verkiezingsprocedure had aangevangen, had de nieuwe ondernemingsraad het hele reorganisatietraject kunnen doen, daarbij gebruik makend van de kennis en ervaring van een aanmerkelijke groep van or-leden die zich voor een tweede periode verkiesbaar stelt.

De Kleine Commissie merkt op dat reorganisaties bij de overheid regelmatig voorkomen. Los van de voorliggende reorganisatie, die is ingegeven door de taakstelling, worden er rijksbreed ook besluiten genomen die kunnen leiden tot wijziging van de structuur van de departementen.

De ondernemingsraad bevestigt dat binnen het Ministerie van V&W ook op het niveau van de IVW, inmiddels wordt gesproken over de wijziging van de hoofdstructuur en de managementstructuur.

Desgevraagd deelt de ondernemingsraad mee dat de huidige or-leden niet bereid zijn om hun kennis en ervaring in te brengen door middel van deelname in or-commissies (naast het verrichten van de reguliere, opgedragen werkzaamheden).

De Kleine Commissie heeft ter zitting vastgesteld dat er geen ruimte is voor het bereiken van een minnelijke schikking.

Relevante bepalingen uit de WOR:

Artikel 12

Lid 1.

De leden van de ondernemingsraad treden om de drie jaren tegelijk af. Zij zijn terstond herkiesbaar.

Lid 2

De ondernemingsraad kan, in afwijking van het eerste lid, in zijn reglement bepalen, dat de leden om de twee jaren of om de vier jaren tegelijk aftreden, dan wel om de twee jaren voor de helft aftreden. De ondernemingsraad kan voorts beperkingen vaststellen ten aanzien van de herkiesbaarheid.

Leden 3 tot en met 4

(...).

Overwegingen van de Kamer bij haar advies

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte en het ter zitting besprokene, overweegt de Kamer het volgende.

Ingevolge artikel 12, eerste lid, bedraagt de zittingsperiode van de ondernemingsraad drie jaren, tenzij de ondernemingsraad in zijn reglement heeft bepaald dat de zittingsperiode twee dan wel vier jaren bedraagt. Van deze mogelijkheid tot afwijken van de wettelijke termijn is in casu geen gebruik gemaakt, zodat de zittingstermijn van de ondernemingsraad IVW drie jaren bedraagt.

Aan artikel 12 WOR ligt het algemeen aanvaarde rechtsbeginsel ten grondslag dat gekozen vertegenwoordigers niet zelf een aan hen gegeven mandaat mogen verlengen. Uitstel van het houden van verkiezingen, waardoor de zittingsperiode wordt verlengd is volgens de WOR dan ook niet mogelijk.

Desalniettemin gebeurt het in de praktijk wel dat een ondernemingsraad langer aanblijft dan de reglementaire periode. In uitzonderlijke gevallen kan dit gerechtvaardigd zijn, mits is voldaan aan een aantal strikte voorwaarden. In de literatuur wordt aangenomen dat verlenging mogelijk moet zijn onder de volgende voorwaarden:

1. de bestuurder blijft de ondernemingsraad als zijn overlegpartner erkennen;
2. uit de raadpleging van de vakorganisaties blijkt dat er geen bezwaren zijn gerezen tegen het verlengen van het mandaat;
3. uit de raadpleging van de medewerkers blijkt dat er geen bezwaren zijn gerezen tegen het verlengen van het mandaat;
4. er moet sprake zijn van een (zeer) goede reden;
5. de verlenging is van beperkte duur.

Ad 1

In het voorliggende geschil is duidelijk dat bestuurder de ondernemingsraad als overlegpartner blijft erkennen, aangezien de bestuurder en de ondernemingsraad een overeenkomst hebben gesloten waarin is vastgelegd dat de huidige ondernemingsraad zijn bevoegdheden en faciliteiten zal behouden totdat de nieuwe ondernemingsraad zal zijn verkozen en geïnstalleerd, doch uiterlijk tot en met 31 december 2009.

Ad 2

De Kamer stelt feitelijk vast dat van de zijde van de vakorganisaties geen bezwaar is geuit tegen het uitstellen van de verkiezingen. Van de zijde van de ABVAKABO FNV is er wel nadrukkelijk op gewezen dat de ondernemingsraad ook de medewerkers om een verlengd mandaat dient te vragen.

Ad 3

Van de zijde van de medewerkers van de IVW zijn twee bezwaren ingediend tegen het besluit van de ondernemingsraad om de verkiezingen uit te stellen tot 17 november 2009. Eén daarvan is niet ontvankelijk verklaard wegens termijnoverschrijding, het andere bezwaar betreft het bezwaar van de belanghebbende, dat thans op grond van artikel 36, eerste en derde lid, WOR, aan de Kamer ter bemiddeling en advisering is voorgelegd. Daarmee is komen vast te staan dat niet is voldaan aan de voorwaarde dat vanuit de achterban geen bezwaar is gerezen tegen de verlenging van het mandaat.

Ad 4

Zoals hiervoor al is aangegeven moet er een goede reden zijn voor uitstel van het houden van verkiezingen.

De ondernemingsraad noemt ter zake drie argumenten:

- er is sprake van een omvangrijke reorganisatie. Omdat nog niet duidelijk is welke medewerkers van de cluster, dat zich bezighoudt met de vergunningverlening, zullen overgaan naar de nieuwe uitvoerder, is ook niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor de structuur van de ondernemingsraad (reële kans dat op zeer korte termijn na het houden van een verkiezing in maart 2009 weer vacatures in de ondernemingsraad ontstaan);
- de huidige ondernemingsraad heeft de kennis en de ervaring; de adviestrajecten die moeten leiden tot de overdracht van een deel van het personeel, vinden plaats in de periode waarin de or-verkiezingen bij het Ministerie van V&W zijn gepland. De ondernemingsraad wil het karwei afmaken en niet een nieuwe, onervaren ondernemingsraad opzadelen met de problemen. Dit is ook in het belang van de medewerkers;
- or-leden die zich weer verkiesbaar willen stellen (naar verwachting zes van de dertien leden), hebben onvoldoende tijd om campagne te voeren, vanwege de te verwachten drukke periode van reorganisatie. Dit geldt des te meer, omdat de ondernemingsraad de verkiezingsprocedure in het reglement heeft aangepast (overgang naar het personenstelsel in combinatie met de diverse locaties waar de onderneming is gevestigd).

Ten aanzien van het eerste argument merkt de Kamer het volgende op.

De ondernemingsraad van de IVW bestaat uit dertien leden (ca. 1000 medewerkers). Uit het verweer van de ondernemingsraad kan worden afgeleid dat de ondernemingsraad nu een kiesgroepensysteem hanteert, er zijn twee zetels ingeruimd voor de cluster vergunningverlenende taken. Het overhevelen van de taken naar de marktsector heeft tot gevolg dat twee leden uit de ondernemingsraad wellicht vertrekken, aangezien zij afkomstig zijn uit deze cluster (mits zij besluiten mee te gaan naar de marktsector). Dit kan gebeuren indien de huidige ondernemingsraad blijft zitten, maar ook indien dit voorjaar een nieuwe ondernemingsraad zou worden gekozen, aangezien op de peildatum voor het vaststellen van de omvang van de ondernemingsraad zich nog geen significante wijziging in het aantal medewerkers heeft voorgedaan, met andere woorden het zetelaantal wijzigt niet en de medewerkers van de cluster vergunningverstrekkende taken hebben actief en passief kiesrecht. Daar staat tegenover dat de Kamer zich kan voorstellen dat een medewerker die overweegt mee te gaan naar de marktsector, zich niet meer verkiesbaar stelt voor de volgende ondernemingsraad van de IVW, zodat er in een nieuw verkozen ondernemingsraad niet noodzakelijkerwijze vacatures behoeven te ontstaan door de migratie.

Naar de huidige stand van zaken wordt verwacht dat de overdracht van personeel naar de marktsector zal plaatsvinden in het vierde kwartaal van 2009, dat is dus in hetzelfde kwartaal waarin de ondernemingsraad de verkiezingen wenst te organiseren. De onzekerheid over de omvang en mogelijke samenstelling van de ondernemingsraad, en het risico van het ontstaan van vacatures, blijven voortbestaan. Dit klemt des te meer, omdat niet valt uit te sluiten dat de in gang te zetten migratie door onvoorziene omstandigheden opnieuw vertraging kan ondervinden.

Samengevat komt het er op neer dat de onzekerheid over de omvang en de samenstelling van de ondernemingsraad, alsmede de kans op vacatures in verband met vertrek naar de marksector, in de beide varianten (ondernemingsraad blijft zitten tot eind 2009, dan wel er wordt in het voorjaar van 2009 een nieuwe ondernemingsraad verkozen) aanwezig zijn, zodat daaraan niet een doorslaggevend argument kan worden ontleend om toe te staan dat van de wettelijke bepaling inzake de zittingsduur wordt afgeweken.

Meer in het algemeen kan worden opgemerkt dat bij een zetelomvang van dertien het vertrek van twee leden (huidige kiesgroep voor de cluster vergunningverstrekkende taken) niet als een ingrijpende wijziging in het medezeggenschapsregime kan worden aangemerkt.

De Kamer merkt in aansluiting op het voormelde op dat uit de ter zitting verstrekte informatie voorts is gebleken dat de DOR wordt samengesteld uit leden van de onderliggende ondernemingsraden van het Ministerie van V&W. Door de verkiezingsdatum ten behoeve van de ondernemingsraad van de IWV te verschuiven, ontstaat een onregelmatigheid voor wat betreft de vertegenwoordiging van de IWV in de DOR. De Kamer is van oordeel dat een afwijkende periode van benoeming van DOR-leden afkomstig uit de ondernemingsraad van de IWV zo veel als mogelijk moet worden vermeden, zodat het ontstaan van achterstand in kennis en ervaring op departementaal medezeggenschapsniveau zo veel als mogelijk wordt voorkomen.

Het tweede argument betreft het probleem van het wegvloeien van kennis en ervaring uit de ondernemingsraad. De Kamer is niet overtuigd geraakt van de zwaarwegendheid van dit argument. Indien de huidige or-leden de inbreng van kennis en ervaring belangrijk vinden, kunnen zij zich opnieuw verkiesbaar stellen. Zij kunnen er ook voor kiezen om betrokken te blijven bij het werk van de nieuwe ondernemingsraad, door middel van deelname in commissies en werkgroepen. De ondernemingsraad kan tot slot gebruik maken van de mogelijkheid om voormalige or-leden uit te nodigen in een or-vergadering (deskundigen uit te nodigen met het oog op de behandeling van een bepaald onderwerp). De ondernemingsraad heeft de Kamer niet duidelijk kunnen maken waarom deze mogelijkheden, die rechtstreeks kunnen worden ontleend aan de WOR, niet toepasbaar zijn in de voorliggende situatie.

Het laatste argument heeft betrekking op het ontbreken van tijd voor het voeren van de verkiezingscampagne door de samenloop van de adviestrajecten met de voorbereiding van de verkiezingen. Doordat de ondernemingsraad (reeds bij aanvang van de huidige zittingsperiode) heeft gekozen voor het personenstelsel en de onderneming verschillende vestigingen heeft, (verspreid door het land), kost het campagnevoeren veel tijd en energie. De Kamer wijst er op dat de keuze voor het personenstelsel ter vrije beslissing van de ondernemingsraad staat, maar dat het niet juist is om de consequenties van die keuze thans als argument te gebruiken om de zittingstermijn van de huidige ondernemingsraad te verlengen.

De Kamer wijst er voorts op dat de verkiezingsprocedure over het algemeen zo'n drie maanden in beslag neemt. De samenloop in tijd van de voorbereidingen van de verkiezingen en het effecturen van medezeggenschap in de adviestrajecten heeft de ondernemingsraad in het vierde kwartaal van 2008 mede doen besluiten om de verkiezingen uit te stellen.

Deze keuze lijkt, naar het oordeel van de Kamer, niet voor de hand te liggen. De ondernemingsraad had er destijds ook voor kunnen kiezen om het tijdstip van de verkiezingen te vervroegen, zodat in ieder geval sprake zou zijn van een rechtsgeldige ondernemingsraad. Het gesignaleerde probleem met de afvaardiging naar de DOR had dan bovendien kunnen worden voorkomen.

De Kamer merkt op dat het aanbrengen van minder of meer ingrijpende wijzigingen in de organisatiestructuur een proces is dat de permanente aandacht heeft binnen overheidsstructuren en dus ook van de medezeggenschap binnen de overheid. Aandachtspunten zoals het vaststellen van een passende medezeggenschapstructuur en de samenloop in de tijd van adviestrajecten met verkiezingscampagnes doen zich keer op keer voor.

Inmiddels is duidelijk dat naast de nu voorliggende reorganisatie (die er toe zal leiden dat een aantal vergunningverlenende taken met een sterk administratief karakter in 2009 naar de markt worden verplaatst) een reorganisatie op komst is die er toe zal leiden dat de hoofd- en managementstructuur zal wijzigen. Hoewel die kennis ontbrak ten tijde van het nemen van het besluit tot uitstel van de verkiezingen, is de Kamer van oordeel dat dit aspect nu moet worden meegewogen. Het vormt een (dringende) reden te meer om de verkiezingsprocedure van een nieuwe ondernemingsraad zo spoedig mogelijk aan te vangen.

Ad 5

De laatste voorwaarde betreft de duur van de verlenging van het mandaat. Deze moet in tijdsduur beperkt zijn. Uitgaande van de verkiezingsdatum van 25 maart 2009 tot uiterlijk 31 december 2009 gaat het om driekwart jaar. Indien wordt uitgegaan van de datum van 11 mei 2009 (datum van het einde van de zittingsperiode) dan gaat het om zeven en halve maand. De Kamer oordeelt deze periode te lang. De vergelijking kan worden getrokken met de vervulling van tussentijdse vacatures door middel van verkiezingen. De vervulling via tussentijdse verkiezingen vindt over het algemeen niet meer plaats indien de reguliere zittingsperiode binnen een half jaar na het ontstaan van de vacature zal zijn geëindigd.

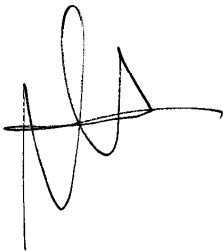
Het voormelde in haar overwegingen betreffende komt de Kamer tot het oordeel dat het besluit tot uitstel van de verkiezingen tot 14 oktober 2009 niet tot stand kan blijven, omdat niet is voldaan aan drie van de vijf voorwaarden voor uitstel, te weten de voorwaarde dat er geen bezwaar is gerezen vanuit de achterban, de voorwaarde dat sprake moet zijn van een goede reden en de voorwaarde dat de verlenging van de zittingsperiode van beperkte duur moet zijn.

Bindend advies

De Kamer adviseert de ondernemingsraad direct na ontvangst van dit bindende advies te starten met de procedure die moeten leiden tot de reguliere verkiezingen voor de ondernemingsraad van de IWV. De Kamer acht het mogelijk dat de verkiezingen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 12 juni 2009 plaatsvinden.

Den Haag, d.d. 23 februari 2009

De Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie,
namens deze,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a horizontal line extending to the right.

J.W. Dieten
voorzitter

mw. J. C. Dekker
secretaris